

Rådgivning af gravide

Arbejdsmedicinsk undersøgelse af gravide har til formål at beskytte kvinde og foster mod påvirkninger i arbejdsmiljøet, der kan indebære en fare for graviditeten eller amningen. En risikovurdering er grundlaget for den efterfølgende rådgivning.

Formål med den arbejdsmedicinske risikovurdering:

1. Rådgivning om arbejdet til den gravide (Arbejds miljøloven)
Tilbage melding til den gravide og egen læge om rådgivningen.
Rådgivningen kan eventuelt gives på skrift i brev, som kan medtages til arbejdsgiver eller sendes til denne efter aftale med den gravide.
2. Stillingtagen til fraværs melding (Barselslovens § 6, stk. 2, nr. 2)
Nærmere sags gang om en evt. fraværs melding se [her](#).

Rækkefølgen af overvejelser bør altid være:

- a. Hvad skal ændres, for at den gravide kan fortsætte på den aktuelle arbejdsplads?
- b. Kan hun omplaceres til andre opgaver inden for virksomheden?
- c. Fraværs melding kun, hvis virksomheden klart ikke kan imødekomme a eller b.

Arbejdsmedicinsk afdeling er kun rådgiver idet:

- Kommunen har det forvaltningsmæssige ansvar med udbetaling af dagpenge
- Den praktiserende læge foretager den praktiske fraværs melding via dagpengeattest ([LÆ235](#)) på opfordring fra kommunen
- Arbejdsgiver har jævnfør ledelsesansvaret retten til at bestemme, om den gravide kan beskæftiges på virksomheden under graviditeten eller fraværs meldes

Lovgrundlag

1. Arbejds miljøloven: Bekendtgørelse om arbejdets udførelse vedr. beskyttelse af særlige følsomme risikogrupper, herunder gravide og ammende ansatte (Bekendtgørelse om arbejdets udførelse, [BEK nr. 1234 af 29/120/2018](#)). Reglerne er kommenteret og mere detaljerede anbefalinger er givet i AT vejledning A. 1.8-7 om gravide og ammendes arbejdsmiljø, [VEJ nr. 9170 af 15/03/2021](#), som er hoveddokument i vurdering af gravides arbejdsmiljø.
2. Barselslovens § 6 stk.2 vedr. dagpenge til gravide ([LBK nr. 235 af 12/02/2021](#), Bekendtgørelse af lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel)

Der kan udbetales dagpenge til gravide inden 4-ugersperioden før fødslen, såfremt:

- Graviditeten har et sygeligt forløb OG fortsat beskæftigelse vil medføre risiko for kvindens helbred eller fosteret
- Arbejdets særlige karakter, hvor arbejdspladsens indretning, arbejdets udførelse eller materialer medfører risiko for fosteret OG arbejdsgiveren ikke kan omplacere hende til anden passende beskæftigelse
- Offentligt fastsatte bestemmelser forhindrer hende i at varetage sit arbejde

Administrative forhold

Arbejdsgiver skal lave en konkret risikovurdering af den gravides arbejde eller en specifik APV for den gravide og ammende.

De arbejdsmedicinske klinikker har traditionelt haft denne opgave i forhold til vurdering af psykologiske, biologiske, ergonomiske, kemiske og fysiske risikofaktorer, der kan have en negativ indvirkning på graviditetsforløbet.

Risikovurdering

Rådgivning af gravide er en klassisk fremadrettet risikovurdering og – håndtering. Man må tit lave en fuld vurdering.

I nogle tilfælde kan man imidlertid referere direkte til generelle regler i [Arbejdstilsynets vejledning om gravide og ammendes arbejdsmiljø](#).

Få virksomheder har en gravidpolitik, som er udarbejdet i forbindelse med arbejdspladsvurderinger (APV).

Der er desuden lavet en hjemmeside <http://gravidmedjob.dk/>, som henvender sig til praktiserende læger og jordemødre med vejledninger om specifikke brancher.

En risikovurdering består af nedenstående 3 elementer:

Risikoidentifikation

Hvilke processer eller stoffer har betydning? Fysiske, kemiske, biologiske, ergonomiske eller psykologiske påvirkninger?

Dosis – response (farekarakterisering)

Hvor meget skal der til af en påvirkning, for at udløse en betydende sundhedsmæssig effekt?

Eksponeringsvurdering

For de *kemiske stoffer* og biologiske agenser skal vurderes:

Hvad kan optages i kroppen ved:

- Daglig omgang
- Ved spild og udslip

Der tages hensyn til optagelse både via luftveje, hud og mavetarmkanal.

Kilder til eksponeringsvurderingen er:

- Erhvervsanamnesen
- Kemioplysninger/datablade på produkter, gennemgang med henblik på oplysninger om reproduktionsskader
- Beskrivelse af fysiske egenskaber ved anvendte maskiner (støj, vibrationer)
- Udsugnings og ventilationsforhold
- Brug af værnemidler (handsker, åndedrætsværn)
- Virksomhedsbesøg

Forfatter:

Ole Carstensen, overlæge, Arbejdsmedicin Regionshospitalet Herning

Review: Lars Rauf Skadhauge, overlæge Arbejdsmedicin, Grindsted

Dato 26. august 2021

Revideres 26. august 2024

